GERAARDSBERGEN DIEBEKE

2017E303

Archeologienota

Programma van maatregelen

Pieter LALOO

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
Geraardsbergen Diebeke

Opdrachtgever:
Concreton nv
Diebeke 37
9506 Geraardsbergen
BTW BE0467010359

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Pieter LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding 3
Programma van maatregelen 4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen 4
1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek 4
1.2 Impactbepaling 4
1.3 Maatregelen 5
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem 6
2.1 Administratieve gegevens 6
2.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen 8
2.2 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken 8
2.3 De voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk .. 10
Bibliografie 10

Inleiding

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een reeds bestaand bedrijfsgebouw te Geraardsbergen, Oost-Vlaanderen. De nieuwbouwconstructie en bijhorende infrastructuur zullen bodemingrepen vergen van meer dan 8000 m².

De oppervlakte van de percelen met bodemingreep overschrijden de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet [concreet:

opp. > ca. 20000 m2]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem, werfbegeleiding of vrijgave. Deze archeologienota baseert zich grotendeels op een reeds bekrachtigde archeologienota (ID2424) die ABO nv opmaakte voor een ruimer plangebied (7,7 ha). Door een wijziging in de plannen wenst de initiatiefnemer echter gefaseerd te werk te gaan en daarom wordt een bouwaanvraag gedaan voor een eerste fase, namelijk de constructie van de nieuwbouw bedrijfsgebouw palend aan het huidige gebouwencomplex.

Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het verslag van resultaten, wordt in onderhavige tekst geargumenteerd dat het onderzoeksgebied onvoldoende is onderzocht om een gefundeerd advies te geven naar het archeologisch potentieel van het gehele projectgebied toe. Er dient bijkomend archeologisch vooronderzoek uitgevoerd te worden. Aldus wordt een programma van maatregelen opgesteld voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit uitgesteld onderzoek moet plaatsvinden na het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning en voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden. Om het overzicht te bewaren worden hierna de geplande bodemingrepen besproken met hun impact op de bodem. Vervolgens worden de maatregelen behandeld die dienen getroffen te worden.

1.2 Impactbepaling

De initiatiefnemer wenst op de betrokken percelen een uitbreiding te verwezenlijken van het aanwezige bedrijfsgebouw. De nieuwbouwconstructie en omliggende (aan te leggen) betonverhardingen nemen samen ca. 2 ha in. Hiervan is ca. 1,2 ha reeds verstoord door aanwezige verhardingen. De resterende 0,8 ha is thans weiland.

Voor deze herinrichting zijn bodemingrepen noodzakelijk die van invloed zijn op eventuele aanwezige archeologische vindplaatsen. Om deze terreinen bouwklaar te maken, is eerst een nivellering van het terrein noodzakelijk. De teelaarde (ca. 30 cm) wordt overal in het projectgebied afgegraven. Daarna wordt het terrein opgehoogd

De nieuwbouwconstructie wordt gefundeerd op een regelmatig grid van dragende palen. Deze worden gefundeerd op sokkels van ca. 1 bij 1 m groot en 1 m diep. Voor de omliggende betonverharding zijn uitgravingen voorzien tot 0,5 m diep.

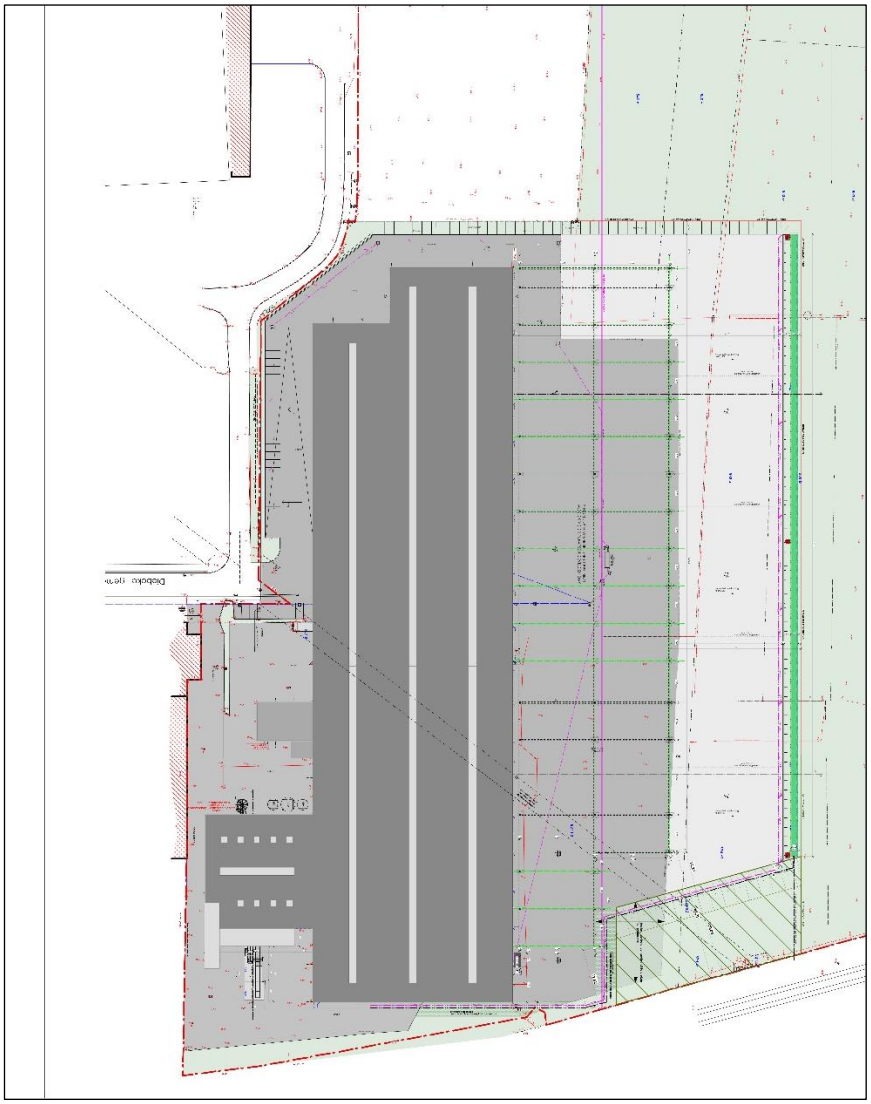

Figuur 1. Grondplan met overzicht van de inrichtingswerken

1.3 Maatregelen

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek duiden op een laag potentieel met betrekking tot het treffen van goed bewaarde steentijdartefactenvindplaatsen. Bijgevolg dient geen verkennend en/of waarderend archeologisch booronderzoek te worden uitgevoerd voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek.

Met betrekking tot sporenvindplaatsen bezit het projectgebied potentieel tot het treffen van structuren, vondsten en sporen gaande vanaf het neolithicum tot de nieuwste tijd. Bovendien bevindt het projectgebied zich op een landschappelijk interessante positie, namelijk op droge leembodems aan de rand van de alluviale vlakte van de Dender. Bijgevolg dient het projectgebied verder onderzocht te worden door middel van een prospectie met ingreep in de bodem (lees: proefsleuven). De opdrachtgever wenst gebruik te maken van een uitgesteld vooronderzoek. Dit betekent dat dit onderzoek zal plaatsvinden na het aanvragen (of bekomen) van de stedenbouwkundige vergunning en zeker ruime tijd voor de aanvang van de werken.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek zullen de basis vormen voor de volledige vrijgave van het terrein of de noodzaak van een archeologisch vervolgonderzoek in (een deel van) het projectgebied.

2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.1 Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer	Concreton nv Diebeke 37 9506 Geraardsbergen	
Locatie van het vooronderzoek (fig. 2)	Gemeente Geraardsbergen, Diebeke.	
Kadastrale gegevens	Geraardsbergen, Afdeling 7 , Sectie A, percelen 540D, 540C, 543E, 538A, 538B, 524C2, 524O2, 524H2, 524P2	
Bounding box:	X	Y
	115876	164975
	116030	164811

Figuur 2. Afbakening van de zone voor vervolgonderzoek t.o.v. het kadaster (Geopunt)

Figuur 3. Afbakening van de zone voor vervolgonderzoek t.o.v. de orthofoto (2016)

2.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het onderzoeksdoel voor het uitgestelde vooronderzoek met ingreep in de bodem is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft voor de aanwezigheid en bewaring van sporenvindplaatsen gaande van de middeleeuwen tot heden. Om dit archeologisch potentieel verder te kunnen vatten, adviseren we een **uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem**, i. e. een proefsleuvenonderzoek.

Dit verder onderzoek moet in eerste instantie dus de aanwezigheid van vindplaatsen aantonen of weerleggen en anderzijds bij het aantreffen van vindplaatsen die sites verder evalueren op bewaring, datering en eventueel ook fasering en nagaan welke impact de geplande werkzaamheden hebben op die vindplaatsen. Dit vooronderzoek kan aanleiding geven tot een archeologische opgraving.

2.2 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

We adviseren een archeologisch proefsleuvenonderzoek door middel van parallel gegraven proefsleuven van elk 2 m breed (bakbreedte) en met een tussenafstand tussen die sleuven van 15 m (as op as), lokaal kunnen uitbreidingen op de proefsleuven worden uitgegraven om aangetroffen sporen of vondsten beter te evalueren. De dekkingsgraad van proefsleuven en kijkvensters betreft 10 à 12,5% van de totale oppervlakte van ca. 8000 m² (fig. 4). Deze methode is kosten-baten de meest efficiënte methode (Haneca et al., 2016, De Clercq et al. 2011) en

was voor het in voege treden van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet de meest gangbare manier om in rurale gebieden proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Figuur 4. Voorbeeld van de inplanting van de sleuven t.o.v. het kadaster (Geopunt)

Voor deze fase dient een team van archeologen ingezet te worden waarvan de veldwerkleider aantoonbare ervaring heeft met het leiden van proefsleuvenonderzoeken en/of opgravingen in de kustpolders (min. 3 door OE goedgekeurde rapportages). Ook een aardkundige met aantoonbare ervaring met archeobodemkundig onderzoek op de kustpolders (min. 3 door OE goedgekeurde rapportages) dient tijdens het onderzoek ingezet te worden voor de registratie en beschrijving van de bodemprofielen.

De voornaamste onderzoeksvragen zijn in deze fase :

- Zijn er sporen of structuren aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van begraven bodems, Zo ja, welke en op welke diepte?
- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand binnen het projectgebied een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties voor sporen/ vondstenclusters uit de neolithische periode?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, …) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
- Komt het projectgebied in aanmerking voor een eventuele archeologische opgraving voorafgaand aan de werken? Wat is de verwachte spoordensiteit?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden na uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

2.3 De voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Geen afwijkingen voorzien.

Bibliografie

De Clercq W., Bats M., Laloo P., Sergant J. & Crombé P., 2011, Beware of the known. Methodological issues in the detection of low density rural occupation in large surface archaeological landscapeassessment in Northern-Flanders (Belgium), in : BAR International Series, 2194, Oxford, Archaeopress, pp. 73 -89.

Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. & Ervynck A., 2016. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapport 48, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel, 79p.

Bijlage

1 Figurenlijst:

Figuur 1. Grondplan met overzicht van de inrichtingswerken 5
Figuur 2. Afbakening van de zone voor vervolgonderzoek t.o.v. het kadaster (Geopunt) 7
Figuur 3. Afbakening van de zone voor vervolgonderzoek t.o.v. de orthofoto (2016) 8
Figuur 4. Voorbeeld van de inplanting van de sleuven t.o.v. het kadaster (Geopunt) 9